

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 348

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Arkadiusz Żabiński

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Barbara Cibis

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-422-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	11
Franciszek Adamczuk: Dyfuzja innowacji w regionach transgranicznych...	13
Joanna Buks, Robert Pietrzykowski: Efekty produkcji gospodarstw w Polsce w odniesieniu do WPR w latach 2005-2008	22
Marek Chrzanowski: Wykorzystanie analizy przepływów międzygałęziowych do badania obszarów kooperacji w gospodarce regionu na przykładzie województwa lubelskiego	34
Paweł Dziekański: Metoda taksonomiczna w ocenie środowiskowej konkurencyjności powiatów województwa świętokrzyskiego.....	44
Monika Fabińska: Prorozwojowa gotowość polskich MŚP do absorpcji wsparcia w ramach nowej perspektywy programowej 2014-2020.....	54
Małgorzata Fronczek: Przewaga komparatywna Polski w handlu z Chinami w latach 1995-2012	66
Małgorzata Gasz: Reguły nowego modelu zarządzania gospodarczego na tle kondycji ekonomicznej państw Unii Europejskiej	76
Alina Grynia: Obciążenia fiskalne a konkurencyjność litewskich przedsiębiorstw	91
Anna Jankowska: Struktura obszarowa gospodarstw w krajach bałkańskich kandydujących do UE.....	103
Elżbieta Jantoni-Drozdowska, Maciej Stępiński: Formy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w kontekście strategii Europa 2020.....	112
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: Podatek bankowy w krajach Unii Europejskiej – ocena implementacji	124
Dariusz Klimek: Transakcje offsetowe jako instrument polityki ekonomicznej w Polsce	134
Aleksandra Koźlak, Barbara Pawłowska: Kierunki działań Unii Europejskiej na rzecz podniesienia konkurencyjności gospodarki	145
Barbara Kutkowska, Ireneusz Ratuszniak: Możliwości finansowania rozwoju obszarów wiejskich w latach 2014-2020 w ramach Polityki Spójności i Wspólnej Polityki Rolnej.....	157
Renata Lisowska: Wpływ otoczenia regionalnego na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w obszarach rozwiniętych i zmarginalizowanych ...	172
Agnieszka Malkowska: Program INTERREG IV A jako instrument wspierania turystyki w województwie zachodniopomorskim	181
Arkadiusz Malkowski: Mały ruch graniczny jako element kształtowania współpracy transgranicznej.....	190
Natalia Mańkowska: E-administracja a efektywność sektora publicznego...	200

Wiesław Matwiejczuk, Tomasz Matwiejczuk: Koncepcja usprawnienia procesu ofertowania w przetargach publicznych.....	210
Elżbieta Izabela Misiewicz: Łączne opodatkowania dochodów małżonków – preferencja podatkowa wspierająca rodzinę.....	220
Andrzej Miszczuk: Dystans instytucjonalny jako uwarunkowanie rozwoju regionów przygranicznych.....	230
Karolina Olejniczak: Polityka klastrów w regionach jako wzmacnianie konkurencyjności MSP.....	239
Małgorzata Pawłowska: Wpływ kapitału zagranicznego oraz własności państwowej na zmiany konkurencji w polskim sektorze bankowym.....	249
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Problem starzejącego się społeczeństwa w dokumentach strategicznych wybranych polskich województw	263
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Social issues in the program's documents of Polish political parties in the elections to the European Parliament of the VIII term.....	274
Robert Pietrzykowski: Rozwój gospodarczy a ceny ziemi rolniczej na przykładzie wybranych państw z Unii Europejskiej	285
Piotr Podsiadło: Pomoc regionalna jako przykład dopuszczalnej warunkowo pomocy publicznej w Unii Europejskiej.....	297
Gabriela Przesławska: Instytucjonalne aspekty w aktualnej debacie ekonomicznej.....	309
Małgorzata Raczkowska: Nierówności ekonomiczne w krajach europejskich.....	319
Jarosław Ropęga: Ograniczenia małych firm w wykorzystaniu zewnętrznych źródeł wsparcia dla ich przetrwania	328
Jerzy Sokolowski: Strategie sprzedaży ofert turystycznych biur podróży.....	339
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka: Bariery rozwoju przedsiębiorczości sektora MSP na przykładzie województwa lubelskiego.....	349
Andrzej Szuwarzyński: Model DEA do oceny efektywności funkcjonowania publicznych uniwersytetów w Polsce	361
Dariusz Tłoczyński: Accessibility jako instrument kształtowania polskiego rynku usług transportu lotniczego	371
Agnieszka Tomczak: Konwergencja czy dywergencja – kierunki zmian w polityce monetarnej po 1999 r.	384
Adam Wasilewski: Skuteczność wybranych instrumentów finansowych wspierania rozwoju przedsiębiorczości w gminach wiejskich w Polsce....	394
Anetta Waśniewska: Potencjał społeczny gmin Zalewu Wiślanego w latach 2003-2012.....	404
Grażyna Węgrzyn: Źródła informacji dla działalności innowacyjnej w Unii Europejskiej	415

Lucyna Wojcieszka: Społeczna odpowiedzialność biznesu wybranych banków komercyjnych na świecie – ocena wymiarów CSR.....	424
Jarosław Wołkonowski: Przyczyny i struktura emigracji obywateli Litwy w okresie 2003-2013	437
Urszula Zagóra-Jonszta: Proces polonizacji górnośląskiego przemysłu w latach 30. XX wieku	449

Summaries

Franciszek Adamczuk: Diffusion of innovation in cross-border regions	21
Joanna Buks, Robert Pietrzykowski: Effects of farms production in Poland with respect to the CAP in the period of 2005-2008	33
Marek Chrzanowski: The use of input-output analysis for the cooperation areas determination in regions on the basis of Lubelskie Voivodeship.....	43
Paweł Dziekański: Taxonomic method in the examination for environmental competitiveness of poviats of Świętokrzyski Voivodeship	53
Monika Fabińska: Pro-development readiness of Polish SMEs for absorption of support under the new programming perspective 2014-2020	65
Małgorzata Fronczek: Revealed Comparative Advantage of Poland in trade with China in the years 1995-2012	75
Małgorzata Gasz: Rules of the new economic model management against economic condition of the European Union states	89
Alina Grynia: Fiscal charges and competitiveness of Lithuanian enterprises	102
Anna Jankowska: The structure of holdings in the Balkan states candidating to the European Union	111
Elżbieta Jantoni-Drozdowska, Maciej Stępiński: Forms of activation of long-term unemployed in the context of the Europe 2020 strategy	123
Krzysztof Kil, Radosław Ślusarczyk: The bank tax: an assessment of implementation in the EU member states	133
Dariusz Klimek: Offsets – an instrument of economic policy in Poland	144
Aleksandra Koźlak, Barbara Pawłowska: The European Union activities to improve the regions competitiveness.....	156
Barbara Kutkowska, Ireneusz Ratuszniak: Opportunities of financing the development of rural areas in the years 2014-2020 within the frames of cohesion policy and Common Agricultural Policy	171
Renata Lisowska: Impact of the regional environment on the development of small and medium-sized enterprises in developed and marginalised areas	180
Agnieszka Malkowska: The Program INTERREG IVA as an instrument to support tourism in the West Pomeranian Voivodeship	189

Arkadiusz Malkowski: The small cross-border movement as an element of the cross-border co-operation.....	199
Natalia Mańkowska: E-government and the efficiency of public sector	209
Wiesław Matwiejczuk, Tomasz Matwiejczuk: Concept of public procurement offering process improvement	219
Elżbieta Izabela Misiewicz: Joint taxation of spouses – tax allowance supporting family	229
Andrzej Mischczuk: Institutional distance as a condition for the development of cross-border regions	238
Karolina Olejniczak: Cluster policy in the regions as strengthening the competitiveness of SME	248
Małgorzata Pawłowska: The impact of foreign capital and state capital on competition in the Polish banking sector	261
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Aging population in strategic documents of selected Polish voivodeships	273
Katarzyna Peter-Bombik, Agnieszka Szczudlińska-Kanoś: Problematyka społeczna w dokumentach programowych polskich ugrupowań politycznych w wyborach do Parlamentu Europejskiego VIII kadencji ...	284
Robert Pietrzykowski: Economic development and agricultural land prices in selected countries of the European Union.....	296
Piotr Podsiadło: Regional aid as an example of permitted conditionally state aid in the European Union	308
Gabriela Przesławska: Institutional aspects in contemporary economic debate	318
Małgorzata Raczkowska: Economic inequality in the European countries ..	327
Jarosław Ropega: Limitations of small firms in using external sources of support for their survival	337
Jerzy Sokolowski: Strategies for the sale of tourist travel agencies offers	348
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka: Barriers to the development of enterprise of SMEs sector on the example of the Lublin Voivodeship ..	360
Andrzej Szuwarzyński: DEA model to evaluate the efficiency of the public universities in Poland.....	370
Dariusz Tłoczyński: Accessibility as an instrument for shaping Polish air transport market	383
Agnieszka Tomczak: Convergence or divergence – directions of the monetary policy development after the year 1999	393
Adam Wasilewski: Effectiveness of selected financial instruments supporting entrepreneurship development in rural counties of Poland	403
Anetta Waśniewska: Social potential of communities of the Vistula Lagoon in 2003-2012	414
Grażyna Węgrzyn: Sources of information on innovation within the European Union	423

Lucyna Wojcieszka: CSR of selected commercial banks in the world – dimensions of CSR ratings	436
Jarosław Wolkonowski: Causes and structure of emigration of Lithuania citizens in the period between 2003 and 2013.....	448
Urszula Zagóra-Jonszta: The process of Polonization of Upper Silesian industry in the 30s of the twentieth century.....	458

Natalia Mańkowska

Akademia Morska w Gdyni
e-mail: n.mankowska@wpit.am.gdynia.pl

E-ADMINISTRACJA A EFEKTYWNOŚĆ SEKTORA PUBLICZNEGO

Streszczenie: Przedmiotem rozważań w niniejszej publikacji jest problematyka dotycząca zależności między elektroniczną administracją a efektywnością sektora publicznego. Celem jest ukazanie roli organizacji publicznych w procesie zwiększania efektywności sektora publicznego. W związku z tym dokonano analizy zależności występujących między stopniem rozwoju usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną a poziomem biurokracji, korupcji i przejrzystości administracji w państwach Unii Europejskiej w latach 2010-2012. Zależność ta została zbadana za pomocą współczynnika korelacji Pearsona. Wykorzystane w badaniu czynniki uznawane są za podstawowe źródło nieefektywności sektora publicznego, ograniczające możliwości ekonomicznego gospodarowania mieniem publicznym. Z tego względu ocenia się, że intensyfikowanie roli technologii informacyjnych i komunikacyjnych w procesie dostarczania usług publicznych może być powiązane z efektywnością sektora publicznego.

Słowa kluczowe: e-administracja, efektywność sektora publicznego, biurokracja, korupcja.

DOI: 10.15611/pn.2014.348.18

1. Wstęp

Rozwój społeczeństwa informacyjnego, a tym samym zintensyfikowanie roli i użycia nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych powoduje przemiany społeczno-gospodarcze. Współczesne strategie realizowane w tym zakresie obejmują między innymi elektroniczną administrację, wskazywaną jako jeden z sposobów na zwiększanie efektywności sektora publicznego. Strategie wdrażania e-administracji, zawarte w dyrektywach komisji Unii Europejskiej, przewidują między innymi następujące korzyści wynikające z informatyzacji administracji publicznej: realizację usług e-administracji poprawiających przejrzystość administracji publicznej i ograniczających korupcję, zmniejszanie obciążenia administracyjnego poprzez ograniczenie biurokracji. E-administracja powinna także świadczyć o większej przejrzystości instytucji publicznych tworzonych w celu zaspokajania potrzeb społeczeństwa. Stąd ocenia się, że intensyfikowanie roli technologii

informacyjnych i komunikacyjnych w procesie dostarczania usług publicznych może być powiązane z efektywnością sektora publicznego. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie roli organizacji publicznych, które świadcząc elektroniczne usługi, biorą udział w zwiększaniu efektywności sektora publicznego.

2. Efektywność sektora publicznego

Efektywność jest jedną z ważniejszych kategorii ekonomicznych utożsamianych z podejmowaniem działania przez państwo oraz podmioty funkcjonujące w obrębie jego terytorium [Przygodzka 2008]. Każda aktywność gospodarcza może być oceniana w kontekście efektywności przedsięwzięć z nią związanych. Ze względu na różnorodność podejmowanych przez uczestników rynku działań w literaturze przedmiotu wyróżnia się zróżnicowane ujęcie efektywności. Jest ona zwykle klasyfikowana ze względu na przedmiot podejmowanej aktywności gospodarczej. Stąd wskazuje się na istnienie efektywności [Sztaba 2007]:

- alokacyjnej, która odwołuje się do problematyki maksymalizacji produkcji osiągniętej dzięki optymalnemu podziałowi dostępnych zasobów,
- produkcyjnej, która pojawia się wtedy, gdy dany rozmiar produkcji jest realizowany przy niższym koszcie lub gdy przy tych samych nakładach wytwarza się dobra o wyższej jakości,
- innowacyjnej, która występuje w sytuacji, gdy nowe technologie wspomagają osiągnięcie wyższej produktywności wykorzystywanych w procesie produkcji nakładów,
- dystrybucyjnej, która przejawia się w stanie, gdy żaden z podmiotów podejmujących aktywność nie ma bodźców do zmiany istniejącej struktury podziału wytworzonego produktu.

W ujęciu ekonomicznym efektywność gospodarowania jest analizowana poprzez zestawienie nakładów i osiągniętych efektów działań gospodarczych [McConnell, 1984]. Inaczej ocenia się efektywność gospodarowania organizacji komercyjnych, a inaczej organizacji sektora publicznego. Ważną charakterystyką funkcjonowania jego organizacji jest ich publiczność. Organizacje publiczne odpowiadają za rozwój i wdrażanie polityki publicznej, w konsekwencji wpływając na podział wartości w społeczeństwie [Denhardt 2008]. Stąd podstawową rolą sektora publicznego jest oferowanie dóbr i usług publicznych służących całemu społeczeństwu. Wartości uznawane za priorytetowe w organizacjach sektora publicznego odnoszone są do problematyki służby oraz podejmowania przedsięwzięć inicjowanych na rzecz dobrobytu społecznego. Odpowiedzialność wobec podatników, a zarazem użytkowników dóbr i usług publicznych, wynika ze szczególnych warunków funkcjonowania organizacji publicznych, w tym m.in. [Przygodzka 2008]: monopolistycznej pozycji wielu organizacji tego typu, wpływania na regulacje i instytucjonalny charakter przemian w państwie, oddziaływania na jakość życia poprzez dostarczanie dóbr i usług publicznych. Sposób funkcjonowania organizacji sektora publicznego,

w kontekście efektywności podejmowanych przez niego działań, jest związany z wieloma niejasnościami i wątpliwościami. Wśród głównych źródeł istniejących nieprawidłowości wyróżnia się biurokrację i korupcję [Brol 2010].

Istotny problem stanowi także cały proces gospodarowania mieniem publicznym, który wynika z niedochodowego charakteru organizacji publicznych. Może on prowadzić do próby zwiększania korzyści różnych grup interesu za pośrednictwem dóbr publicznych. Ocenia się, że do wzrostu efektywności sektora publicznego może przyczynić się konkurencja oraz większa przejrzystość i stabilność prawa [Brol 2010]. Poziom dobrobytu społecznego może ulegać zmniejszeniu w sytuacji, gdy dochodzi do złej alokacji zasobów dostępnych w danym państwie. Wśród przyczyn zaistnienia takiej sytuacji wymienia się brak dostatecznych umiejętności i akceptację nieodpowiednich sposobów dostarczania dóbr przez sektor publiczny. Rolą państwa jest znajdowanie i usuwanie ewentualnych nieprawidłowości oraz szeroko rozumiany nadzór nad przebiegiem procesu wytwarzania dóbr i usług publicznych [Podlasiak 2009]. Ich zakres i oferta są bezpośrednio związane z przyjętą polityką społeczno-gospodarczą, tym samym wiążąc się z głównym celem działalności podejmowanej przez organizacje publiczne. Organizacje te powinny oferować obywatelom i przedsiębiorcom dobra i usługi, które będą odpowiadały z jednej strony standardom prawnym, a z drugiej zaspokajały społeczne oczekiwania [Wysocki 2005]. Występowanie tych warunków łącznie wpływa na skuteczność działań i decyzji podejmowanych przez administrację publiczną. Ponadto świadczy także o stopniu zaawansowania występowania czynników wskazujących na nieefektywność sektora publicznego wyrażaną poprzez między innymi biurokrację i korupcję. Stąd w procesach wytwarzania dóbr i świadczenia usług publicznych można doszukiwać się czynników wpływających na zwiększanie efektywności sektora publicznego.

3. Usługi publiczne – proces świadczenia

Dobra i usługi publiczne są tworamii powstałymi wskutek funkcjonowania w państwie sektora publicznego. Ze względu na rolę, jaką pełnią w społeczeństwie, są dzielone na różne grupy. Wszystkie dobra i usługi publiczne można podzielić na czyste dobra publiczne oraz mieszane dobra publiczne [Kleer 2005]. Czyste dobra publiczne wyróżniają dwie cechy: ich konsumpcja jest niekonkurencyjna oraz nie można nikogo wykluczyć z użytkowania w danym momencie danego dobra. Mieszane dobra publiczne są dzielone na uniwersalne oraz pozostałe, uznawane za specyficzne. Podaż uniwersalnych dóbr mieszanych jest uzależniona od przyjętego przez państwo systemu społeczno-politycznego, który implikuje konfigurację publiczno-prywatną [Kleer 2006]. Z kolei podaż specyficznych dóbr mieszanych wiąże się bezpośrednio z uwarunkowaniami narodowo-państwowymi. Proces powstawania mieszanych dóbr publicznych może być całkowicie lub częściowo zlecany organizacjom sektora prywatnego. W związku z tym, istotnym aspektem jest powo-

łanie instytucji, które będą odpowiadały za finansowanie i nadzór nad procesem wytwarzania dóbr i usług wskazanego typu.

Szczególnym rodzajem dóbr wytwarzanych przez organizacje sektora publicznego są usługi publiczne. Przez usługę rozumie się czynność, która jest społecznie użyteczna i w sposób bezpośredni lub pośredni bierze udział w procesie zaspokajania potrzeb ludzkich [Dąbrowska 2008]. Usługa w tym ujęciu ma zwykle postać niematerialną. Ważnym aspektem usług jest przyjęty przez usługodawcę sposób ich świadczenia. Usługa jest czynnością oferowaną usługobiorcy (indywidualnemu lub instytucjonalnemu) przez usługodawcę, która może być wykonywana w sposób tradycyjny lub wirtualny [Dąbrowska 2008]. Proces świadczenia usług publicznych charakteryzuje powszechność. Do kategorii usług publicznych zalicza się wszystkie usługi, które mają za zadanie służyć realizacji szeroko rozumianego interesu publicznego [Kozuch, Kozuch 2011]. Interes publiczny może być osiągnięty dzięki procesom świadczenia usług publicznych czystych i mieszanych. Proces świadczenia usług jest jednym z uwarunkowań konkurencyjności organizacji publicznych. Wśród najważniejszych elementów tego procesu, które są rozpatrywane w kontekście tworzenia przewagi, wskazuje się m.in. [Stankiewicz 2002]: zdolność świadczenia usług, wielkość zdolności produkcyjnych, możliwość rozbudowy usług, nowoczesność i unikatowość stosowanych technologii, stan techniczny urządzeń i wyposażenia niezbędnego w procesie, koszty. Usługi publiczne odgrywają także ważną rolę w kształtowaniu ładu społecznego.

Wskutek eskalacji użytkowania nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) proces świadczenia usług publicznych ulega przeobrażeniom. Zgodnie z pożądanym współcześnie rozwojem społeczeństwa informacyjnego wdrażana jest elektroniczna administracja. E-administracja to zastosowanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w procesie świadczenia usług publicznych w celu poprawy skuteczności menedżerskiej, promowania wartości demokratycznych oraz kreowania ram prawnych, które ułatwią inicjatywy informacyjne sprzyjające intensyfikacji rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy [Gant 2008]. Innymi słowy jest to proces, który umożliwia przekształcenie relacji z obywatelami, przedsiębiorcami i innymi podmiotami sektora publicznego [Luterek 2010]. W związku z wdrażaniem e-administracji część lub całość procesu świadczenia usług publicznych przeniesiona zostaje do Internetu lub sieci elektronicznej. Świadczenie e-usługi bez wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych nie jest możliwe [Flis 2009]. Proces świadczenia e-usługi jest zautomatyzowany oraz zdalny. Zgodnie z tą koncepcją e-usługą publiczną jest każda usługa polegająca na [Kaczorowska 2013]:

- wysyłaniu i odbieraniu danych za pomocą systemów teleinformatycznych w publicznych sieciach telekomunikacyjnych (np. w Internecie),
- oferowaniu przez dostawcę zindywidualizowanych usług, których świadczenie dokonuje się na żądanie usługobiorcy,

- realizacji procesu świadczenia usług bez konieczności przebywania usługobiorcy i dostawcy usług jednocześnie w tej samej lokalizacji.

Do głównych celów elektronicznej administracji związanych z procesem świadczenia usług publicznych zalicza się m.in. [Gołuchowski, Frączkiewicz-Wronka 2008]:

- wykorzystanie narzędzi informatycznych w celu poprawy jakości życia społeczeństwa,
- zapewnienie powszechniej dostępności usług społeczeństwa informacyjnego,
- przygotowanie procedur zapewniających bezpieczeństwo i zaufanie do usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną,
- zarządzanie treścią informacji publicznej,
- dostępność danych i spraw prowadzonych przez organizacje publiczne w sposób elektroniczny.

W związku z tak szerokim zakresem celów realizowanych za pomocą wdrażania elektronicznej administracji oczekiwane są przeobrażenia funkcjonowania całego sektora publicznego i jego wpływu na innych uczestników rynku.

4. Wpływ e-administracji na efektywność sektora publicznego

Ocenia się, że wdrożenie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w organizacjach sektora publicznego może być wykorzystane do zapewnienia obywatelom i przedsiębiorcom nieograniczonego dostępu do kodeksów prawa i usług publicznych [Accenture 2001]. Rozwój e-administracji oddziałuje bezpośrednio na określenie priorytetów przemian dokonujących się w administracji publicznej. Pierwszym motywem wykorzystania nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych w działalności sektora publicznego było zwiększanie jego wydajności, kolejnym – efektywności. Wskazuje się, że korzyści te powinny obejmować m.in. [Osiński 2008]: podwyższenie jakości i podaży informacji publicznej, skrócenie czasu wykonywania zadań publicznych, zmniejszenie uciążliwości administracyjnych oraz zwiększenie jakości usług. Modernizacja usług publicznych może w ten sposób wpływać na funkcjonowanie wszystkich podmiotów w państwie. Wskazuje się, że informatyzacja sektora publicznego powinna ograniczać biurokrację, dzięki szybszym i bardziej efektywnym metodom przekazywania informacji publicznej [Rao 2005]. Wyniki badań dotyczące planowanego rozwoju e-administracji ukazują różnego rodzaju korzyści możliwe do osiągnięcia dzięki świadczeniu usług publicznych drogą elektroniczną. Są to m.in. [Mishra 2009]: przejrzystość – rozumiana jako pełna informacja o stanie procesu świadczenia usługi publicznej; efektywność – realizowana poprzez zwiększenie ilości i jakości proponowanych przedsiębiorstwom i obywatelom usług, a zarazem ograniczanie zbędnych formalności, zintegrowanie systemów oraz opracowanie mobilnych aplikacji; sprawiedliwość, wynikająca z pełnej kontroli narzędzi technologicznych nad procesem świadczenia e-usług.

Rolą elektronicznej administracji jest także usprawnienie stanowiącej duży odsetek PKB w państwach sfery zamówień publicznych. Stąd ocenia się, że wdrażanie e-administracji wpływa również na zmniejszenie korupcji oraz zwiększenie przejrzystości organizacji sektora publicznego [Gant 2008]. Zastosowanie w sektorze publicznym nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych wiąże się przede wszystkim z dążeniem do poprawy jakości usług publicznych. Istnieje jednak wiele pośrednich celów realizowanych poprzez wdrażanie idei elektronicznego państwa. Wraz z rozwojem e-administracji spodziewane są także przemiany organizacji sektora publicznego, których przyszłość charakteryzuje struktura [Szewczyk 2007]: otwarta i przejrzysta, przyjazna i zorientowana na oczekiwania zgłaszane przez obywateli oraz przedsiębiorców, ograniczająca wysokość kosztów transakcyjnych oraz efektywnie wspomagająca proces gospodarowania zasobami sektora publicznego.

W celu określenia zależności statystycznej pomiędzy stopniem wdrożenia e-administracji a biurokracją, korupcją i przejrzystością administracji wyznaczono współczynniki korelacji Pearsona (r). Badaniu podlegały dwadzieścia cztery państwa Unii Europejskiej. Do badania wykorzystano wskaźniki przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1. Wskaźniki określające stopień wdrożenia e-administracji, poziom biurokracji, korupcji i przejrzystości administracji

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Źródło
Stopień wdrożenia e-administracji	Stopień, w jakim TIK zostały wdrożone z powodzeniem – wskaźnik ocenia rozwój usług e-administracji	Global Information Technology Report
Biurokracja	1 – biurokracja utrudnia działalność gospodarczą, 10 – biurokracja nie utrudnia działalności gospodarczej	World Competitiveness Yearbook
Korupcja	1 – korupcja istnieje, 10 – korupcja nie istnieje	World Competitiveness Yearbook
Przejrzystość	1 – administracja nie jest przejrzysta, 10 – administracja jest przejrzysta	World Competitiveness Yearbook

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w The Global Information Technology Report oraz World Competitiveness Yearbook.

Tabela 2. Zależność między stopniem wdrożenia e-administracji a biurokracją, korupcją i przejrzystością administracji

	Stopień wdrożenia e-administracji		
	r_{2010}^*	r_{2011}^*	r_{2012}^*
Biurokracja	0,54	0,77	0,83
Korupcja	0,76	0,86	0,88
Przejrzystość administracji	0,60	0,72	0,82

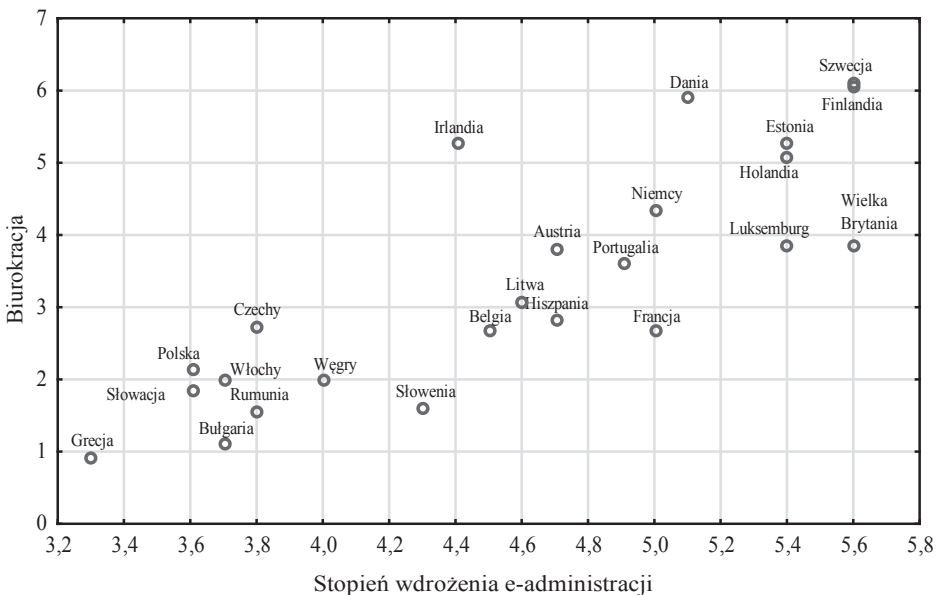
* r – współczynnik korelacji Pearsona w latach 2010, 2011 i 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Global Information Technology Report oraz World Competitiveness Yearbook.

Tabela 2 ukazuje wartość współczynnika korelacji Pearsona w latach 2010, 2011 oraz 2012 w objętych badaniem państwach Unii Europejskiej.

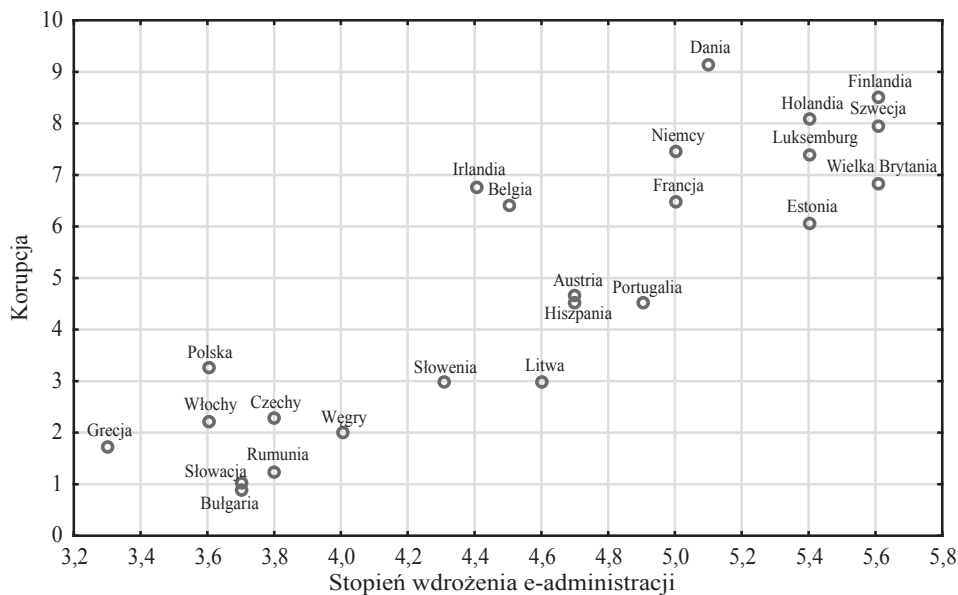
Wartość współczynnika w latach 2010-2011 wskazuje na istnienie w badanym okresie wysokiej dodatniej korelacji między stopniem wdrażania e-administracji a czynnikami warunkującymi efektywność sektora publicznego. W 2012 r. wartość współczynnika wskazywała na bardzo dużą zależność między wybranymi wskaźnikami. Dla pełniejszego ukazania tej zależności w państwach Unii Europejskiej w 2012 roku opracowano diagramy korelacji pokazane na rysunkach 1-3.

Na podstawie wykresów 1-3 można wyróżnić trzy grupy państw Unii Europejskiej o zróżnicowanym stopniu rozwoju elektronicznej administracji, który przekłada się na poziom biurokracji, korupcji oraz przejrzystości administracji w tych krajach. Pierwszą grupę stanowią państwa o niskim stopniu wdrożenia e-administracji i wysokim poziomie biurokracji, korupcji oraz niskiej przejrzystości administracji, są to: Grecja, Włochy, Polska, Słowacja, Bułgaria, Czechy, Rumunia i Węgry. Drugą grupę państw UE stanowią państwa o umiarkowanym stopniu rozwoju e-administracji i umiarkowanym poziomie biurokracji, korupcji i przejrzystości administracji: Słowenia, Irlandia, Hiszpania, Belgia, Litwa, Austria, Portugalia i Francja. Trzecią grupę wyróżnia wysoki stopień wdrożenia e-administracji i niski poziom biurokracji, korupcji oraz znaczna przejrzystość administracji. Do tej grupy należą: Niemcy, Dania, Holandia, Luksemburg, Szwecja, Finlandia, Wielka Brytania i Estonia.

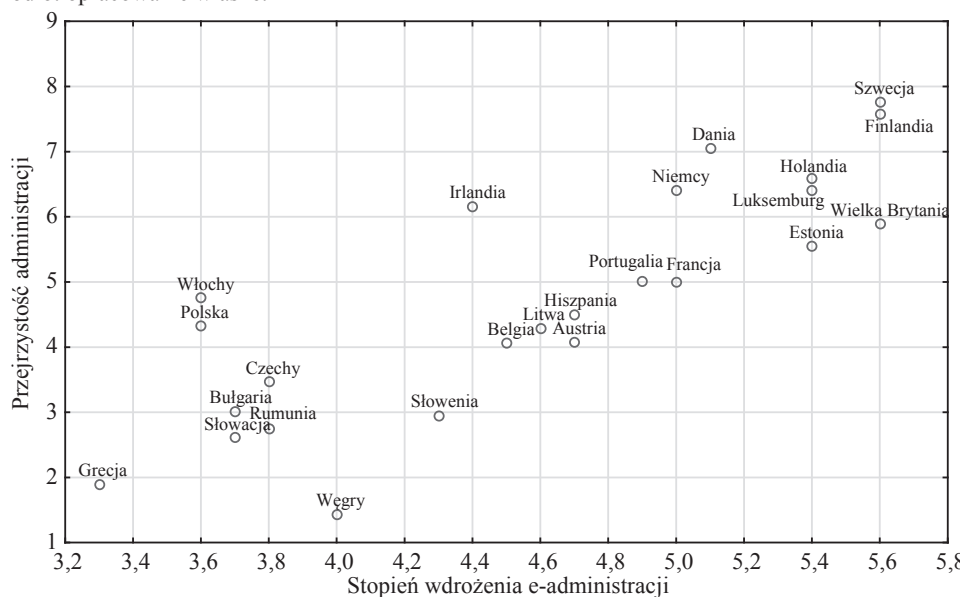
Rys. 1. Wykres rozrzutu przedstawiający korelację między stopniem wdrożenia e-administracji a biurokracją w państwach UE w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 2. Wykres rozrzutu przedstawiający korelację między stopniem wdrożenia e-administracji a korupcją w państwach UE w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 3. Wykres rozrzutu przedstawiający korelację między stopniem wdrożenia e-administracji a przejrzystością administracji w państwach UE w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

5. Zakończenie

Współcześnie, zgodnie z założeniami koncepcji rozwoju społeczeństwa informacyjnego, organizacje sektora publicznego powinny świadczyć usługi drogą elektroniczną. Usługi e-administracji mają za zadanie zwiększać jakość i skuteczność komunikacji między przedsiębiorstwami, obywatelami a organizacjami sektora publicznego. Elektroniczne usługi publiczne powinny również wpływać na poziom biurokracji, korupcji i przejrzystości administracji w państwach. Te trzy czynniki są ściśle związane z funkcjonowaniem sektora publicznego i stanowią podstawowe źródło jego nieefektywności. Badanie zależności między stopniem wdrożenia usług e-administracji w państwach Unii Europejskiej a poziomem biurokracji, korupcji oraz przejrzystości administracji w latach 2010-2012 wskazało na istnienie znacznej zależności między wskaźnikami charakteryzującymi te zmienne. Konstatując można stwierdzić, że w ostatnich latach w państwach Unii Europejskiej rozwój usług e-administracji jest istotnie związany z poziomem efektywności sektora publicznego.

Literatura

- Accenture, Markle Foundation, United Nations Development Programme, 2001, *Creating a Development Dynamic*, Final Report of the Digital Opportunity Initiative, July, s. 35-36.
- Bilbao-Osorio B., Dutta S., 2012, *The Global Information Technology Report*, World Economic Forum, Geneva, <http://reports.weforum.org/global-information-technology-2012/> (15.04.2014).
- Bilbao-Osorio B., Dutta S., Lanvin B., 2013, *The Global Information Technology Report*, World Economic Forum, Geneva, <http://www.weforum.org/reports/global-information-technology-report-2013> (15.04.2014).
- Brol M., 2010, *Zarys ekonomii sektora publicznego*, Wyd. UE we Wrocławiu, Wrocław 2010.
- Dąbrowska A., 2008, *Rozwój rynku usług w Polsce – uwarunkowania i perspektywy*, SGH w Warszawie – Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
- Denhardt R., 2008, *Theoris of Public Organization*, Thomson Wadsworth, Belmont.
- Flis R., 2009, *Badanie zapotrzebowania na działania wspierające rozwój usług świadczonych elektronicznie (e-usług) przez przedsiębiorstwa mikro i małe*, Wyd. PARP, Warszawa.
- Gant J.P., 2008, *Electronic Government for Developing Countries*, ITU Telecommunication Development Sector's ICT Applications and Cybersecurity Division, Geneva.
- Gołuchowski J., Frączkiewicz-Wronka A., 2008, *Technologie wiedzy w zarządzaniu publicznym*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice.
- Kaczorowska A., 2013, *E-usługi administracji publicznej w warunkach zarządzania projektami*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Kleer J., 2005, *Identyfikacja rodzajów dóbr wytwarzanych przez sektor publiczny*, [w:] *Sektor publiczny w Polsce i na świecie. Między upadkiem a rozkwitem*, Wyd. CeDeWu, Warszawa.
- Kleer J., 2006, *Globalizacja a państwo narodowe i usługi publiczne*, PAN, Warszawa.
- Kożuch B., Kożuch A., 2011, *Usługi publiczne. Organizacja i zarządzanie*, Wyd. Instytutu Spraw Publicznych UJ, Kraków.
- Luterek M., 2010, *e-Government. Systemy informacji publicznej*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.

- McConnell C.R., 1984, *Economics*, McGraw-Hill, New York, St. Louis.
- Mishra S., 2009, *ICT enabled Public Service Delivery Centre Jan Seva Kendra*, Stockholm Challenge, India Development Gateway.
- Osiński J., 2008, *Administracja publiczna na progu XXI wieku. Wyzwania i oczekiwania*, SGH w Warszawie – Oficyna Wydawnicza, Warszawa
- Podlasiak Z., 2009, *Ekonomiczna analiza państwa*, Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi, Łódź.
- Przygodzka R., 2008, *Efektywność sektora publicznego*, Optimum Studia Ekonomiczne Nr 4 (40), Białystok.
- Rao M., 2005, *Visions of the Information Society*, <http://www.itu.int> (1.03.2014).
- Stankiewicz J., 2002, *Konkurencyjność przedsiębiorstw. Budowanie konkurencyjności przedsiębiorstwa w warunkach globalizacji*, TNOIK, Toruń.
- Szewczyk A., 2007, *Społeczeństwo informacyjne – problemy rozwoju*, Difin, Warszawa.
- Sztaba S., 2007, *Ekonomia od A do Z. Encyklopedia podręczna*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
- Wysocki S., 2005, *Menedżerskie zarządzanie publiczne – europejskie wzorce, polskie doświadczenia*; Umbrella, Dzierżoniów.

E-GOVERNMENT AND THE EFFICIENCY OF PUBLIC SECTOR

Summary: The paper discusses the issue concerning the relationship between the electronic administration and efficiency of the public sector. The aim of the article is to show the role of public organizations in shaping an effective public sector and to examine the impact of the development of public services provided electronically on the level of bureaucracy, corruption and administrative transparency in the European Union. The factors identified above are considered to be the primary source of inefficiency of the public sector, restricting the economic management of public property.

Keywords: e-government, public sector efficiency, bureaucracy, corruption.